

Výskyt zoonotického druhu *Ancylostoma caninum* na Slovensku: možná hrozba pre človeka?

Liptáková M., Schreiberová A., Cellengová Z., Štrkolcová G.

Katedra epizootológie, parazitológie a ochrany spoločného zdravia, Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach

Machovce patria medzi pôdou prenášané helminty, ktoré sú celosvetovo rozšírené v populácii psov, mačiek, divo žijúcich mäsožravcov a zároveň predstavujú riziko pre verejné zdravie. Medzi zoonotické druhy machovcov, ktoré sú schopné penetrovať kožu človeka a vyvolať syndróm larva migrans cutanea (CLM), patrí *Ancylostoma caninum*, *Ancylostoma ceylanicum*, *Ancylostoma braziliense* a *Uncinaria stenocephala*. V rámci týchto druhov len larvy *A. ceylanicum* sú schopné po preniknutí cez kožu človeka dokončiť celý vývinový cyklus, čo znamená že dospelé jedince sa vyvíjajú v tenkom čreve a samice sú schopné produkovať vajčká. Viaceré štúdie potvrdzujú, že aj larvy *A. caninum* sú schopné dokončiť vývinový cyklus aj u ľudí a spôsobiť eozinofilnú enteritídu na rozdiel od druhov *U. stenocephala* a *A. braziliense*, kde larvy nedosahujú dospelosť. Okrem zoonotických druhov sú známe aj druhy machovcov vyvolávajúce ankylostomózu ľudí, a to *Necator americanus* a *Ancylostoma duodenale*. Na Slovensku bol molekulárne pri psoch doposiaľ potvrdený druh *Uncinaria stenocephala*, ktorý je považovaný za druh s nižším, no stále možným zoonotickým rizikom prenosu na človeka.

Štúdia prezentuje prvý molekulárne potvrdený prípad *A. caninum* u 15-mesačnej suky plemena neapolský mastin na Slovensku. Suku trápili hnačky sprevádzané výrazným zápachom, hematologické vyšetrenie krvi pou-

kázalo na mierny pokles erytrocytov a hemoglobínu, ako aj na miernu eozinofíliu. Biochemické vyšetrenie bolo bez patologických nálezov. Koprologické vyšetrenie trusu potvrdilo prítomnosť vajčiek z čeľade *Ancylostomatidae* (?). Po nasadení antihelmintickej liečby boli z trusu odobraté dospelé jedince parazitov, ktoré na základe výrazných morfológických znakov boli identifikované ako druh *A. caninum*. V nadväznosti bola vykonaná molekulárna analýza zameraná na detekciu špecifických génov *cox1* a *ITS2*, ktorá definitívne potvrdila druh *A. caninum*.

Naše zistenia potvrdzujú, že ide o prvý molekulárne potvrdený prípad tohto zoonotického druhu pri psovi v strednej Európe. Tento druh machovca sa bežne vyskytuje predovšetkým v teplých a vo vlhkých klimatických oblastiach. Jeho nedávny výskyt na Slovensku, krajine s miernym podnebí, môže naznačovať posun jeho geografického rozšírenia smerom na sever a východ, čo môže byť potenciálne podporené prebiehajúcimi klimatickými zmenami súvisiacimi s globálnym otepľovaním.

Kľúčové slová: machovce, *Ancylostoma caninum*, molekulárna identifikácia, klimatické zmeny

PodĎakovanie: Táto publikácia vznikla vďaka podpore vedeckej grantovej agentúry VEGA č.1/0709/23.